د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

Ketabton.com

مدیر مسئول: شاه محمد گلستان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹ کال دقوس نهمه نیټه

دافغانستان دجمهوریت
داساسی قانون د توشیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی دکابل په ښارکی جوړه شوه د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه څلویښتو مادو کی د تر ټولو مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب کړ.

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوساینی دتامین، دملی روغی جوړی دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغانستان

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش، تحقق کامل مشی مصالحه ملی، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم.

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کې

داساسي قانون دیوسلو نهه څلویښتمې مادې د دویمې فقرې دحکم له مخې پهاساسي قانون کې تعدیلات چې د یوولس سوو نهه شپیتم کال دجوزا د میاشتې په اوومه او اتمه نیټه دلویې جرگې د تصویب له تاریخ څخه نافذ دي د افغانستان دخلکو دتاریخي ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کې دسولې اوآرامۍ دتامین اودملي روغې جوړې دتګلارې دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغۍ او د افغانستان دترقي په خاطر توشیح اواعلاموم.

نجیب الله

دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤)

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه، نافذ میباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانستان، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم.

نجیب الله

رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الر حيم

زمونږ د گرا ن هيواد افغا نستان وياړلى تاريخ دځپلواكى زمكنى بشپړتيا، ملى حاكميت ملى يووالى ، د مو كراسى او ټولنيزى تر قى په خاطر زمونږ د زړه‌وړو خلكو له اتلوالـــو مبارزو څخه ډك دى .

په اوسنى پړاو كى دافغاـ نستان جمهور ى دو لت دملى، سيا سى او هيواد پالو ځواــ كونو پر ملاتړ متكى د ملــى روغى جوړى سياست په فعاله توگه پرمخ بيايى.

له همدغه ا مله د هغـــو تاريخى بدلونونو په پام كــى نيولو سره چى زمونږ پـــــه هيواد او معاصره نړى كــى را منځته شو يد ى ،داسلام د سپيڅلى دين داساساتو پـــه پيروى ، د هيواددتاريـــخ‌او فرهنگ پربنا د افغـــانـــى غوره دودونو او شعايروپه‌پام كى نيولو سره ،دمشروطيت‌د غورځنگ ارزښتناكو ميراثونو ته‌په درناوى اود ملگروملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړيوالى اعلاميى سره په‌سمون كي:

بسم‌الله الرحمن الر حيم

تا ريخ پر ا فتخار و طن محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون از مبا رزا ت قهر ما نا نه مرد م دلير رما به خا طـــــر استقلا ل، تما ميت ار ضى حا كميت ملى، و حد ت ملى دمو كرا سى وتر قى اجتما عى مى با شد .

در مر حله كنو نى ،دو لت جمهو ر ى افغا نستا ن متكى بر حما يت نيرو ها ى ملـــى سياسى ووطن دو ســــــت سيا ست مصا لحه ملى ر ا فعا لا نه به پيش مى برد.

بنا بر ين، با نظر دا شت تحــولات تاريخيى كــــــه د ر ميهن ما و جها ن معا صـــــر رو نما گرد يد ه است ،بـــا پيروى‌از اساسات دين مقد س اسلام بارعايت سنن وشعاـ ير پسند يد ه افغا نى، مبتنى بر حقا يق تا ريخ و فر هنگ كشور، با احترا م به مواريث ارز نده نهضت مشرو طيـــت ودر مطا بقت با منشور مـــلل متحد واعلا ميه جها نى‌حقو ق بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرګنده

ـ دخپلواکی دساتنی ، د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
ـ سراسری سولی تــــه
درسیدو او دملی یو والـــی
د زور تیا .
ـ د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
ـ دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزیوادی اودخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
ـ په بین‌المللی ډګر کـــی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
ـ دافغانستان دد ایمـــی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پو خـــی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .
مونږ دیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیتہی په لویه جرګه کی
دافغا نستان د خلکو استازیو،
د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیتہی دلویی جر ګی له
خوا تصویب شوی اساســی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه څلو ینبت مـــادی
درلودی، د ډیری لوړی ملـــی

ـ حفظ استقلا ل، دفا ع ا ز
تما میت ار ضی و تحکیـــم
حا کمیت ملی.
ـ دستیا بی به صلح‌سراسری
وتعمیق و حد ت ملی.
ـ تامین عدالت‌ودمو کراسی
ـ اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی‌وارتقای سطح
زندگی مردم .
ـ افزا یش نقش‌و اعتبا رکشور
در عر صه بین المللی
ـ ایجاد شرا یط مساعد به‌خاطر
تثبیت مو قف حقوقی و بـــی
طر فی دا یمی افغا نستا ن و
غیر نظامی شدن آن .
ما نما ینده گا ن مـــرد م
افغا نستا ن در لو یه جر گـــه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اسا سی مصو ب
لـــو یـــه جـــر گه مورخ نـــهـــم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را گـــه دارای
سیزده فصل ویک‌صدوچهل‌ونه

وثیقی په توګه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده :

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرګی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان به‌مردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای‌مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدوته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندونو تعدد دافغانستان جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعالیت یی دهیواد داساسی قانون او قوانینو مغایرنه وی ، جوړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوالان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براین که مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـــو جوړیـدل د قانـون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـی ژبو لــه جملی شخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغو ن متـــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت دولتی بیرغ دری رنگـه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توگـه په بـرابـره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـونــو دپورتنی برخی په ربـع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادۀ هفتم:

تشکیل ساز ما نـــها ی اجتما عی در جمهو ری افغا۔ نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادۀ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــوری افغانستان دارای‌سه رنگـــ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـــه اندازه مساوی واقع شـــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګی څواته ، دافغانستان دجمهوریت دولتی نښان ته ځای ورکړ شوی دی.

دبیرغ اوږدوالی د هغه دسور په نسبت دوه برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی

نظام اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریت کثیرالملیت هیواد دی.

دولت دسیاسی، اقتصادی، ټولنیزی او فرهنګی برابری اوله ټولنیز ، اقتصادی او فرهنګی پلوه د وروسته پاتو سیمو د ګړندی ودی او پرمختګ د تأمین په منظور د هیواد د ټولو ملیتونو ، قومونو او قبایلو ترمینځ د تفاهم ، دوستی او همکاری د هر اړخیزی ودی سیاست تعقیبوی.

دو لت په تدریج سره د ملی ځانګړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به آن، نشان دولتی جمهور ی افغا نستان قرار دارد .

طـو ل بیرق نسبت به عرض آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی

اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور کثیر الملیت است .

دولت سیاست رشد همه جانبه تفاهم ، دوستی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور رابه منظور تأمین برا بری سیا سی اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی رشد وانکشاف سریعترمناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی اقتصا دی و فر هنگی تعقیب می‌کند .

دولت زمینه ایجاد واحد های اداری رابر مبنای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ ، ژبې او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبې ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو تـه پراختیا ورکوی او دشخصـی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصـادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټـولنیـز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوبه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلـط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصـی او دسیاسـی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخـه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعـه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور بـه خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی مـی نماید وبه این منظور پـلان های انکشاف اقتصـاد ی و اجتماعی را تنظیم و تطبیـق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت در جمهوری افغانستان **بـه اشکال دو لتی ، مختلـط** کوپراتیفی ، او قاف، خصـو صی، شخصی و ملکیت ساز**ما نـهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تـعر ض مصون است .

دو لت از تمـام انـواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زېرمۍ خبرې

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوريت
کی تر ز مکی لاندی منابع،
ځنګلونه څر ځايونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زير مـی ،
تاريخی آبدات ، درادیـــو
تلويزيون تاسيسا ت ، مخا
براتی تاسيسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر بنې‌دد ولت
ملکيت دی .

له ځنګلونو،څر ځا يو نو،
دانرژی له زير مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسايلو درانيو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصی برخـی
یانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوريت
کی ددولتی بانکونو ، بيمی او
هوايی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بيمی او هوايی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړيد ل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوريت
کی دبهرنيو بانکونو او دبيمی
د موسساتو د نماينده ګيـو
فعاليت د قانون ســره ســم
مجاز دی .

مادهٔ بيستم:

**در جمهوری افغا نستان منا بع
زيــــــر زمينی ، جنګلـــها**
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت
تا ريخی تا سيسا ت راد يو
تلويزيون ، تا سيسات مخا
برا تی بند ها ی بز ر ګ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکيت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما يه ګذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخريدوفروش
و سا يل مخـا بـــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بيمه و ترا
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ايجاد
با نکها ی سها می ،بيمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمينی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا ليت **نما** يند ه ګی بانکها
و مو سسا ت بيمه خا رجـی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوويشتمه ماده :

دولت د کوپراتيفونو دپيا وړتيا او پراختيا په‌کار کې مرسته کوي اوپه هغوکې دخلکو د خپلې خوښې بر خه اخيستنه هڅوي.

دوه ويشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادي فعاليتونه او په صنفي اتحاديو او کوپراتيفونو کې د هغو ی دخپلې خوښې بر خه اخيستنه هڅوي او حمايت يې کوي ، دکسبگرو دحرفوي مهارتد سطحې د لوړتيا ، د کار د وسايلو ، د اومو موادو دتامين اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کې هر اړخيزې مرستې کوي.

درويشتمه ماده :

دولت د کرنې داحيا او پرمختيا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره‌متممې مرستې‌کوي اود کرنې او ميکانيزه مختلطو او خصوصي فار مونو په جوړولو او دنويو او شاړو زمکو په آبادولو کې اغيزمنه مرسته کوي .

خلرويشتمه ماده :

دولت دکوچيانو اومالدارانو

ماده بيست‌و يکم :

دولت در امر تقويه و گسترش کو پرا تيف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشويق می کند .

ماده بيست ودوم :

دولت فعاليت های انفرادی پيشه وران و شركت داوطلبانه آنها را در اتحاديه های صنفی و کوپراتيف ها تشويق وحما يه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پيشه وران ، تامين وسايل کار، مواد خام و فرو ش محصو لات شان کمك های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بيست و سو م:

دو لت به منظور احيا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمين دا را ن انجا م ميدهد ودر ايجاد فا رم ها ی زراعتی وميکا نيز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمين های بکرو باير مسا عد ت مو ثر می نما يد .

مادهٔ بيست‌و چهارم :

دولت برای کوچيان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څېر ځايونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمينوي ، د مال دارۍ دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادي، ټولنيزو او معيشتي شرايطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرايطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوي.

پنځه ويشتمه ماده :

دولت د ملي اقتصاد د پرمختيا په مقصد د خصوصي پانګې اچونې مصوونيت تضمينوي ، د صنايعو سوداګرۍ،ودانۍ، ترانسپورت، کرنې او دخدمتونو دبرخو په پرمختيا کې دملي پانګه والو برخه اخيستنه دقانون سره سم هڅوي او حمايت يې کوي .

دولت د خصوصي متشبثانو سره ګټور او هر اړخيز اړيکي پراخوي او د بهرنۍ پانګې سره په سيالۍ کې د خصوصي سکتور ملاتړ کوي

اود مالي ، کريدتي، ګمرکي او دبيو د سياست د تنظيم په وخت کې د خصوصي سکتور ګټې د قانون سره سمې په پام کې نيسي.

مالداران امکان استفاده از چراګاه ها را طبق قانون تضمين نموده جهت ايجاد شرايط مساعد براى رشد مالدارى ، فروش محصولات بهبود شرايط اقتصادىاجتماعى ومعيشتى آنها مساعدت مى كند.

ماده بيستو پنجم :

دولت مصوونيت سرمايه گذارى خصوصى را به منظور انكشاف اقتصاد ملى تضمين نموده اشتراك سرمايه داران ملى رادر انكشاف صنايع تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه هاى خدمات طبق قانون تشويق وحمايه مى كند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصى توسعه داده و از سكتور خصوصى در مقابل رقابت باسرمايه خارجى حمايه مى كند و حين تنظيم سياست مالى، كريدتى ، گمركى و قيم منافع سكتور خصوصى راطبق قانون درنظر ميگيرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانګه اچونه هڅوي.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نماینده‌ګیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پیرل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه ګټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان **طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملكيت مصادره د قانون له حكمه او دمحكمى لهٔ پريكړې پرته جايزه نه ده.

يوديرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوريت كې دقانون او ټولنيز عدالت پر اساس د ماليي او محصول معيارونه ، اندازه او ډولونه ټاكل كيږي .

دوه ديرشمه ماده :

دولت د طبيعت ، طبيعي شتمنيو د ساتنې اوله طبيعي زيرمو څخه د معقولى استفادې ، د ژوندانه د چاپيريال دښه كولو، داوبو اوهوا دككړيدو د مخنيوى او د ځاريو اوبوټو د نرى دساتنى او پايښت په مقصد لازم تدبيرونه نيسى او عملى كوى يې .

دريم فصل

داتباعو تابعيت ،اساسي حقوق، آزادي اوهكلفيتونه

دري ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت تابعيت د ټولو اتباعو د پاره برابر او يوشان دى.

دتابعيت ترلاسه كول اوله لاسه وركول او د هغه نوري

مصادره ملكيت بدون حكم قانون و فيصله محكمه جايز نيست .

ماده سى ويكم:

در جمهوري افغا نستان براساس قانون و عدالت اجتماعى معيار ها، اندازه و انواع ماليه و محصول تعين مى گردد .

ماده سى ودوم :

دولت به منظورحفظ طبيعت. ثروتهاى طبيعي و استفاده معقول از منا بع طبيعي ، بهبود محيط زيست ، جلو گيرى از آلوده گى آبو هوا، حفظ وابقاى عالم حيوانا ت ونبا تات تدابير لازم اتخاذ وعملى مى كند.

فصل سوم

تابعيت ،حقوق،آزاديهاومكلفيت هاى اساسى اتباع

ماده سى وسوم:

تابعيت جمهورى افغانستان براى تمام اتباع مساوى و يكسان است .

حصول واز دست دادن تابعيت وساير مسايل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغنستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهر نی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پرته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیر ممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لهدغه حقڅخه نه بی برخی کیږی .

خلوېښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دگټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلویښتمه ماده :

آزادی دانسان طبیعی حق دی .دغه حق د نورولهآزادی **او له عامه گټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږی حدود نه لری .**

آزادی او انسانی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو درناوی او ملا تړ کوی .**

دذمی برائت اصلی حالت دی . تورن تر هغه وخته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی گناه **گڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نه شی بلل کیدلای مگر دقانون دحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیان در اجرای مراسم مذهبی شان آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمی ، ایجاد دشمنی‌وار تکاب سایر اعمال خلاف منافع جمهوری افغانستان از دین سوء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسان است این حق جز آزادی **دیگران و منافع عامه که** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسانی ازتعرض مصئون بوده دولت آنرا احترام و حمایت می‌کنند .

برائت ذمه حالت اصلیست متهم تا زمانی‌که به حکم قطعی محکمه محکوم نشده بیگناه شناخته می شود .

هیچ عملی رانمیتوان جرم شمرد ، مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوان گرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په استیذان او د قانون دحکومونو سره سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په حکم د قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی کړی یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه له خانه دفا ع و کړی .

دوه خلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جواز نه لری.

د اکراه او گواښ په وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــرگندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبار نه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه مطابق به احکام قا نـــو ن و متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـزات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرګندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی

هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتوانند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغانستان په جمهوریت کی د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محرمیت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمول نه شی کولای چی دقانون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو په وخت کی په غیر قانونی توگه زیانمن کیږی ، دزیان د جبران حق لری. دزیان دجبران شرایط او ځرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژوند او دچارو په اداره کی په مستقیمه توگه او یاد خپلو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری افغانستان محرمیت مکاتیب ، مخابره های تیلفونی و تیلگرافی تضمین می‌گردد **.**

هیچ شخص به شمول نماینده دولت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش مخابره های تیلفونی ، تیلگرافی ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان که از ارگانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانونی متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دولت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جواز نه لری.

پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند.

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند.

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد.

ماده پنجاهم:

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند.

ماده پنجاه ویکم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته راوړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللــو قوانینو د وضــع کولو اوتطبیق له لاری لــــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونــو په حالــت او پــه نــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو ســره د تخصصــی څانګی لــه مخــی د دولتــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده ګی نموده اجراآت لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقاد ممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای استفاده اتبــاع از یــن حق مساعــد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبــاری در حالت جنګ ، آفات طبیعــی وسایر حا لا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونـو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تیاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کـی د کار د شرایطو څـرنګوالـی تنظیموی او د استراحـت ، دفرهنګی ، هنری مـوسسـو دشبکو د پراختیا او د بدنـی روزنی ، ورزش او سالمـو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهور یـت اتباع په وړیا تو ګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا د ی لهمنځه وړلو، د متوازنی ښوونی ا و روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجی پرا ختیا اود ملی کادرونو د رو زنی دپاره دلو ړو زده کړو د سیستـم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های مو- سسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یـگان می با شند

دو لت به منظور امحـای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتر- بیه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، تا مین تعلـیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو مـی تخنیکی حر فو ی و مسلکـی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو لەخوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو لە لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کادرونو د روزنــــی منظــم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقــوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمـــــی څیړنو هڅونه او ملاتړ کــوی اود علمی څیړنو له نتا یجــو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چــی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیــو د خپریـــــدو د مخنیوی او د اشخــاصــو د حقوقو او آزادیو د ساتنـــــی په مقصد د هیواد په ځینـــو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگــــه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع حق لری چی د قانــون سره سم له هیواد څخـــــه بهر ته مسافــرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویــق وحمایه کرده ، استفاده‌موثــر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاصــس ، مسافرت ، سکو نت ویـــا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مكلف دى چــى د افغانستان د جمهوريت اساسى قانون او قوانين رعايت كړى .

دقانون له حكمونو څخه بى خبرى عذرنه گڼل كيږى .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريــت اتباع او بهرنى وگړى مكلف دى چى دولت ته د قانـــون سره سمه ماليه او محصول وركړى .

درى شپيتمه ماده :

له هيواد خپلواكى ، ملــى حاكميت او د هيوادله زمكنى بشپړ تيا څخه دفاع د افغا ـ نستان د جمهوريت د اتباعو له وياړه ډك مكلفيت دى .

په وسله وال پــوځ كــى دخدمت شرايط د قانـــون د حكمونو سره سم تنظيميږى .

څلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساســى حقوقو او آزاديــو څخــه د استفادى او د مكلفيتونو د تر سره كولو د پاره لازم شرايط برابروى .

هيڅوك حق نه لرى چى په

ماده شصت ويكم:

هر تبعه جمهورى افغانستان مكلف است قانون اساسى و و قوانين جمهورى افغانستان را رعايت كند.

بى خبرى از احكام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهورى افغانستان واشخاص خارجى مكلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليــه و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاكميت ملى و تما ميت ارضى كشور مكلفيت پر افتخاراتباع جمهورى افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ى مسلح مطابق به احكام قانون تنظيم ميگردد .

ماده شصت و چهارم :

دولت شرايط لازم را بــراى استفاده از حقوق و آزادى‌هاى اساسى وانجام مكلفيت هاى اتباع فراهم ميسازد .

هيچ كس حق ندارد از

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټــو پرخلاف اودنوروااتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفـــاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لوړه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانــو څخه جوړه ده :

١ ـ جمهــور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لان ،

٢ ـ د ملی شورا غړی

٣ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانو دشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

٥ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

٧ ـ دو لایتونو دشورا ګانو رئیسان .

٨ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جرګه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامـــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفاده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

١ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

٢ـ اعضای شورای ملی .

٣ـ صدراعظم ، معاونان **صدر اعظم واعضای شـورای وزیران ،**

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

٥ـ لوی څارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قانون اساسی،

٧ـ روسای شورا های ولا- **یات،**

٨ـ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جرگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو
په انتخاب د عمو می، برابری،
آزا د ی ، سری او مستقیمی
رایی اخیستنی له لاری .

۹ ـ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخـه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱ـ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ـ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ـ د جگړی او متارکی لـه اعلان سره موافقت .

٤ـ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیــو ل چی د هیواد په بر خلیـــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــه اساسی قانـــون کـــی بل ډول اټکـــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ـحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر که دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ـ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ـ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ـ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ـ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر ـ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویـــه جرگه توسط رئیس جمهـــور

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری‌که رئیس جمهوربحیث نایب خود تعیین کند دایرمی شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع‌اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی‌انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه‌جرگه‌تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته‌صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرا ئیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکی د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هر مسلما ن تبعه چی د ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نین جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعهٔ مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خور دار باشد بحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګه
انتخابیدلای شی .

شلو اویا یمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :
((دلوی خدای په نامه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او دهغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینګښت اود
هیواد د پرمختګ دتامین په
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :
۱ـ دوسله وال ځواکونو لوړ
قیادت .
۲ـ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،
۳ـ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده
میتوانند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :
«بنام خداوند بزرگ
سوگند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن مرا-
قبت نموده از استقلال، حا-
کمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ،سعادت مردم،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم.»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلا-
حیت های آتی میباشد :
۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح
۲ـ توشیح قوانین ومصو-
بات شورای ملی .
۳ـ تعیین صدر اعظم

شپاړه د هر شی صدر یا قسم
ټاکل .

٤ـ دولسی جرګی [illegible]
دباور د رایی له لاسه [illegible]
وروسته دصدراعظم، د صدر
اعظم دمرستیالانو او د وزیرانو
تقرر منظوری او د هغوی
داستعفا منل .

٥ـ د لزوم په وخت کی
دوزیرانو د شورا د غونډو
تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو د انسلاک
منظوری او د قانون
سره سم دقاضیانو، عالیرتبه
کارمندانو او افسرانو د تقرر
ترفیع او تقاعد منظوری .

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او
اقتصادی سترو مسألو په باب
د عمومی نظر غوښتنی یا عامه
رایی ته د مراجعی (ریفراندم)
په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او
کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او
بین المللی سازمانونو کی
دافغانستان جمهوریت دد
یپلوماتیکو نماینده ګیو د
رئیسانو ټاکل .

[illegible] به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم،
**معاونان صدر اعظم و وزراء
بعد از کسب رای
اعتماد از جانب
ولسی جرگه ،وقبول استعفای
آنان،**

٥ـتدویر وریاست جلسات
شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاک قضات
ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد
قضات ، کارمندان و افسران
عالیرتبه ، طبق قانون ،

**٧ـاتخاذ تصمیم در مورد
تدویر نظر خواهی عمومی
یامراجعه به آرای عامه
(ریفراندم) راجع بهمسایل
عمده سیاسی ،اجتماعی
واقتصادی**

٨ـ عفو و تخفیف مجازات.

**٩ـتعیین روسای نماینده
گیهای دیپلوماتیك جمهوری
افغانستان در کشور های
دیگر وسازمانهای بین المللی.**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱۰ ـ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو ددیپلو ماتیکو نما یند گیو د دریئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ ـ دلویی جرگی په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱٤ ـ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ ـ دقانون سره سم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱٦ ـ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغونه سمون داساسی قانو ن دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـقبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده گیهای دیپلوماتیك کشور های د یگر **درجمهوری افغا نستان.**

۱۱ـاعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـاجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ـ اعطای تا بعیت وپناهنده **گی طبق قانون،**

۱۵ـ اعطای نشانها ،مدالها والقاب افتخاری **طبق قا نون**

۱٦ـمنظوری سرود ملی جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قا نون **اسا سی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،**

۱۸ـایجاد دستگاه اداری ریا ست **جمهوری،**

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چې خپل ځینې قانوني واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاري .

شپږاویایمه ماده :

جمهور رئیس د صعب العلاجې او اوږدې ناروغې او یا استعفا له حالاتو پرته دواک ددورې تر پایه خپلو دندو ته دوام ورکوي. په ټولو هغو حالاتو کې چې جمهور رئیس ونه شي کړای خپلې دندې سرته ورسوي د غه دندې د جمهور رئیس د لومړي مرستیال له خوا ترسره کیږي .

جمهور رئیس په دایمي توګه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینې او یا استعفا په صورت کې لویه جرګه د هغه دلومړي مرستیال په واسطه د نوي جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوې میاشتې دمودې په ترځ کې رابلل کیږي.

د استعفاء په حالت کې جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توګه لویې جرګې ته وړاندې کوي.

رئیس جمهور میتواند بر-خی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور **تفویض نماید.**

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می-شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد تسه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ ـ پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســـی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱ـ د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ ـ دقوانینو تفسیر .

۳ـ ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو** تصویب اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

٤ـ داقتصادی ـ ټولنیـــزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳ـ یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فرـ هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ ـ تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی واتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ ـ تفسیر قوانین .

۳ـ تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ ـ تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی ـ اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ ددولتي بودجې تصويب اودهغې داجرا په باب دراپور څېړنه .

٦ـ دااداري واحدونوجوړول او تعديل يې .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئيس د وز پيژندنې او غوښتنې له مخې د جمهور رئيس د مرستيالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصميم نيول.

٩ـ دو لت ته دپـــــور دا خيستلو اجازه او دانحصار دورکړې په شمول به ملــــي اقتصاد کې داساسي ا هميت لرونکې امتياز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاري لقبونو وضع کو ل ،

١١ـ له نورو دولتونو او بين ا لمللي ساز مانونو سره داړيکو دټينگولو تائيد .

١٢ ـ داستجوا ب په غوښته کې د حکو مت په واك کې د شاملو اجراآتو په بـــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړيو دځواب اوريدل .

٥ ـ تصو يب بو د جــــه دولتي وبر رسي گزارش د ر مورد اجراي آن .

٦ ـ ايجادواحدهاي اداري و تعديل آنها .

٧ـ تاسيس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصميم در مورد تعيين وعزل معاونان ر ئيس جمهور به اساس معر فــــي ومطالبه رئيس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطاي امتياز داراي اهميت **اسا سي در اقتصادملي به شمول اعطاي ا نحصار .**

١٠ ـ و ضــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاري، طبق **قانو ن .**

١١ ـ تائيد بر قــــرا ري روابط با دول ديگر و ساز ـ **مان هاي بين المللي .**

١٢ـ استماع جواب صد- **راعظم واعضاي حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حيت حکو مت در جلســــــه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسی جرگه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف پهصورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحیپهباب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلـــو غــړ یو له مینځــه د و ثیقو د څیــړ لـــو د پــاره یـــو کمیسیون انتخابوی . د غــه کمیسیون مربو ط مجلس تــهد څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

حلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملیڅخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کــی درئیس ، ددوومرستیالانـــو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صـلا حیت های اختصا صی ذیـل میبا شد :

۱ـاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشـــاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظـر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملـــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیـــب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوکلونو دپاره درئیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری . درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی .

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی .

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی .

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی، رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند. در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجې د تصویب تروختته پورې تطبیقیږي .

دملي شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنې او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمې برخې د غوښتنې له مخې جوړیدلای شي .

شپږ اتیایمه ماده :

دملي شورا مجلسونه په ځانګړې یا ګډه توګه غونډې کوي .

دملي شورا دمجلسونو د ګډو غونډوبلاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږي.

دملي شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږي اوپای ته رسول کیږي .

دملي شورا دتقنینیه دورې لومړني اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسي جرګې د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودې په ترڅ کې رابلل کیږي .

اووه اتیایمه ماده :

دملي شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجالس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنوبه رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه
دټولو غړیو درایوپه اکثریت
نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو
جلا او ګډې غونډې علنی
دی ، مګر دا چی مجلس د هغو
دسری والی په باب تصمیم
ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو
جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له
خپلو غړیو څخه د هر مجلس
په واك کی ددننه مسالو
دلومړنی څیړنی او چمتوکولو
په مقصد دایمی کمیسیو نونه
انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك
لری چی د لزوم په صورت
کی د څیړنی او پلټنی
کمیسیونونه او نور موقتی
کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د
کمیسیونونو د ندی او
کړنلاره د ملی شورا د هریوه
مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم
هر مجلس به اکثریت آرا ی
مجموع اعضای آن اتخاذ می
گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك
مجالس شورای ملی علنی
می باشد مگر اینکه مجلس
بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.
جریان مباحثات هردومجلس
ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی،
کمیسیو نهای دا یمی راازبین
اعضای خود ، جهت بر رسی
مقد ماتی و آماده سا ختن
مسا یل داخل صلا حیت هر
مجلس ، انتخاب میکند .

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی
صلاحیت دارد در صورت لزوم
کمیسیون‌های تحقیق ، تفتیشس
وسایر کمیسیون های موقتی
را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل
کمیسیون های تحقیق
وتفتیش توسط هریك ازمجالس
شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرگه

يونوى يمه ماده :

دولسي جرگي غړى حق لري چي د استيضاح په غونډه كي صدراعظم او يا د حكومت هر يو غړى تر استيضاح لاندى ونيسي . د استيضاح ځواب په ليكلى يا شفاهي توگه وړاندى كيږى.

ولسي جرگه كولاى شي چي دوركړ شوى ځواب له مخى له حكومت څخه دباور دسلب موضوع و څيړ ى . كه چيرى حكومت دباورد سلب سره مخامخ شي دوزيرانو دنوى شورا تر جوړيدو پورى خپلو دندو ته دوام وركوى .

دوه نوى يمه ماده :

دوزيرانو د شورا غړى كولاى شي چي د غونډى د رئيس په اجازه په مشورتى رايي سره د ملي شوراددواړو مجلسونو او د هغو ددايمى كميسيونونو په غونډو كى برخه واخلي .

درى نوى يمه ماده :

دملي شورا غړى په جلا او گډ اجلاس كي درايي او نظر دخرگندولو حق لري.

ماده نودو يكم:

اعضاى ولسى جرگه حق دارند در جلسه استيضاح صدراعظم ويا هريك از اعضاى حكومت را مورد استيضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استيضاح به‌صورت تحريرى يا شفاهى ارائه، ميگردد .

ولسى جرگه ميتوانند بر اساس پاسخ ارائه شده موضوع سلب اعتماد از حكومت رابررسى كند.

در صورتيكه حكومت مورد سلب اعتماد قرار گيرد تا تشكيل شوراى وزيران جديد به‌وظايف خود ادامه ميدهد.

ماده نودو دوم :

اعضاى شوراى وزيران . ميتوانند ، با كسب اجازه رئيس جلسه ، باراى مشورتى در جلسات مجلسين شوراى ملى و كميسيون هاى دايمى آنها شركت نمايند .

ماده نودوسوم :

اعضاى شوراى ملى دراجلاس جداگانه و مشترك داراى حق راى واظهار نظر مى باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرګندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرګند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرګند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

څلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار و توقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نود و چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملی ، دارا میباشند :

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

ترکیبی جرگه

٤ـ د وزیرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکو نو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په **مقصد** ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لــــه توشیح وروسته نا فذ گڼـــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایــد دو لت را به بار آورد ، موا ـ فقه قبلی حکو مت در زمینــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصاـ میم یك مجلس در مورد صلاـ حیتهای‌مندرج ماده‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې څېړل کیږي او د هغې په باب تصمیم دګډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کیږي .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملی شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي.

که چیري جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودي په تیریدو سره او همدغه شان که چیري دملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکی اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړي ، تصمیم نافذ ګڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترك مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترك اتخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتیکه رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتوانـ اند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چې دولسي جرګې او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضي‌القضات او داساسي قانون دشورا درئیس په سلادولسي جرګې یا ملي شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولـو سره اعلام کړي .

نوی انتخابات دولســـي جرګې یاملي شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کـي کیږي .

نوي ولسي‌جرګه یاملي‌شورا له نویو انتخاباتو وروستـه تریوه کاله پوري ړنګید لای نه شي. ولسي جرګه‌یاملي‌شورا د جمهـــور رئیس د واك ددوري د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کې ړنګیدونکې نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملي شـــورا مصوبې په پښتو او دري ژبو خپریږي او کیدای شي چـــې هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپري شي .

نهه نوی یمه ماده :

د ملي شورا د هر مجلس اودهغه ددایمي کمیسیونونو د

مشوره با رو سای و لسی ـ جرگه ، سنا ، صدر اعظم ، قاضی القضات ور ئیســــ شورای قانون اساســـی ، انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی را با ذکر دلایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جرگه یـا شورای ملی جدید الی یك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گرفته نمیتواند .

ولسی جرگه یا شورای ملی ، در جریان شش مـــاه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور ، غیر قابل انحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوانین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلــس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسی قانون او نافذوقوانینو سره په سمون کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگان دی.

دوزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالان.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاست تگ لاره او دحکومت ترکیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

- صدراعظم .
- معاونان صدراعظم .
- وزراء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسـي جرگې او جمهور **رئيس تـه** مسوله او دراپور په ور كولو مكلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غـه دندې او واكونه لرى :

۱ ــ دكورنى او بهرنـي سياست دتگ لارى طـرح او تطبيق .

۲ ــ د ملي اقتصاد دچا رو د اجـرا كـو لـو تا مين، د ا قتصـا د ى او ټو لنيزى پر مختيا دپلانونو طرح كول، ددو لتى بودجى تر تيـب ، دپلا نونو او بودجى تطبيـق او ملي شورا ته دهغوداجـرا كولو په‌باب دراپور وړا ند ى كول.

۳ ــ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانونى ملكيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظـم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتنى په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ــ **د قـا نو ن سره** سم دبهر نيـو ا ړ يـكـو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونـو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيـرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيـل ميبا شد :

۱ــ طر ح و تطبيق خـط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ــ تا مين اجـراى امـور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتـى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جـر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ــ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حما ـ يت‌تمام اشكال ملكيت قـانو ـ نى تا مين نظم وامنيت عا مـه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

٤ــ ر هبرى منـــا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول‌او دموافقت لیکونو لاسلیك كول.

٥ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پورې‌ دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

٦ـ دقانون سره‌سم دواك په حـدودو کی د مقرری اواسا- سنامی تصو یبول ،

٧ـ جمهور رئیس‌ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

٨ـ د قانون سره سم‌دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کـــی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطـــو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلـو په باب تقنینی فرمانونه و ضـع کړی ، تقنینی فـرمانونـــه د جمهـور رئیس لـه توشیـح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللـــی طبق قا نو ن .

٥ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز- یران به تأیید رئیس جمهور.

٦ ـ تصو یب مقرره‌واسا سنامه در حدود صلا حیـــت طبق قا نو ن .

٧ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

٨ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای‌ملی ویا انحلال ولسی‌جر گه‌شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامیـن تقنینی وضع نماید .

فـرا میـن تقنینـــــی بعـد از تو شیـح ر ئیـس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوی دی د ملـــی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. کــه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملـی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویـــا دولسی جرګی د ړنګیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غـــړی ګوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرګی لومړنـــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنګیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرګی دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دوری پای تـــه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضــــع گردیده در اولین اجلاســـ شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکومت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

٥ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا ړنگیدل ،

په دغوټولو حالا تو کـــی هغه حکومت چی ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصــــو لــــه جملی څخه دیوه تن تـر سر پرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا تو ظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضأ

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی.

قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طــرز فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یـك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب استاز ستره محکمه و محا کـــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضایی ارگان په توگه د هیواد د قضایي واحد سیستم په سرکي ده اودقاضي‌القضات، د قاضي القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څاري او دمحکمو په فعالیتونو کي د قانون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضي القضات ، دستری محکمي مرستیالان او غړی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضي‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمي په‌خپل‌قضاوت کي خپلواکي او یوازی د قانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمي په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبق احکام قا نون فعالیتهای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازدهم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت می گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

په وخت کی د افغانستان د
جمهوریت اساسی قانون او
قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی
قانون صراحت ونه لری محکمه
قضیی د اسلام دشریعت د
حکمونو له مخی په داسی توگه
حل او فصل کوی چی عدالت
په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین
کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
په محکمو کی محاکمه په علنی
توگه کیږی. هغه حالات چی
پر قضیو باندی په سری غونډو
کی غور کیږی د قانون په
واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په
ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور
او حل او فصل په پښتو او
دری ژبواویادسیمی د اوسیدو
نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په
هغه ژبه باندی چی محاکمه
پری کیږی ونه پوهیږی ،
د ترجمان په مرسته د قضیی د
موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوا-
نین جمهوری افغا نستان را
تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت
نداشته با شد ، محکمه قضایا
را طبق احکام شریعت
اسلام به نحوی حل و فصل
مینما ید که عدالت را به
بهترین وجه ممکن تامین
نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغا-
نستان محاکمه بصورت علنی
اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا
در جلسات سری رسیده
گی می شود، توسط قانو ن
تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه
حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل
قضا یادر محاکم به لسا ن
های پشتو ودری و یا به‌لسان
اکثریت ساکنین محل
صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را
که محا کمه‌توسط آن صورت
میگیردند اند، حق آشنا ئی
با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کـی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعــدام له حکمه پرته چی د جمهـــور رئیس له منظوری وروستـــه عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت طرز دقانون له مخی تنظیمیږی .

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالی د مرکزیت د اصـــل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوا لی او نورو هغو څارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیـــواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشد واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکـم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسـط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغا ـ **نستان سیستم واحد مبتنـی بر اصل مرکزیت بـوده ، متشکل است از لویه څار ـ نوالی و څارنوالیها ی دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند**

ماده یکصدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا ـ

زرنګی خپلواکه

ښارنوالي د ارګانونو د فعاليت لارښوونه کوي .

دښارنوالي ارګــانونه پــه خپلو اجراآتو کې خپلواك دي، يوازې د قانون او لوي‌ښارنوال تابع دي.

يوسلو نو لسمه ماده :

لوی ښارنوال او د لوی ښارنوال مرستيالان دقانون سره سم دجمهور رئيس‌له‌خوا ټاكل كيږي .

لوی ښارنوال جمهور رئيس ته مسوول او دراپور په‌وركولو مكلف دی .

يوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو ، د دولتي ، مختلطو او خصوصي موسسو ، كوپرا تيفو نــــو سياسي گوندو نو او ټولنيزو سازمانونو،دچاروډمسوولينو او اتباعو له خوا د قوانينو په يوشان تطبيق او رعايت‌باندي لوړه ښارنه دلوی ښارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندی ښارنوالانو په غاړه ده .

يوسلو يوويشتمه ماده :

د ښارنوالــــی تشكيــــل ، تركيب، واك او د فعاليـــــت څرنګوالي د قانون په واسطــه تنظيميږي .

ليت ارگانهای ښارنوالی‌كشور رابه عهده دارد .

ارگانهای ښارنوالی دراجراآت خويش مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی ښارنوال ميباشند .

ماده يك‌صدو نزدهم :

لو ی ښا رنوا ل و معاو نان لوی ښارنوال طبق قــا نون، تو سط رئيس جمهور تعيين‌می گرد ند .

لو ی ښا رنوا ل نزد رئيس جمهور مسو ل و مكلف بــه ارا ئه گزا رش می با شد .

ماده يك‌صدو بيستم :

نظا رت عا لی بر تطبيـــق ورعا يت يكسا ن قوا نيـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،كوپراتيفها، احزا ب سيا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو ليــن امور واتباع، بر عهده لـــوی ښار نوا ل و ښا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده يك‌صدو بيست‌و يكم :

تشكيل ، تر كيب، صلاحيت وطرز فعاليت ښارنوالی توسط قانون تنظيم می گردد .

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغا نستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین ـ المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوا نینو ، تقنینی فر ما نونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته لـه اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقو قـی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قـانون شورا د خپلو واکونو د تعمیـل پـه مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چـی دتوشیح په غرض جمهـور رئیس تـه وړاندی کیـږی ، مطالعه اود اساسی‌قا نون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسـی جمهوری افغا نستان بمنظور مراقبت از مطا بقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قا نون اسا سی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانو ن ا سا سـی دا رای صلاحیت‌های ذیل می با شد :

۱ـ بررسی مطا بقت قوا نین فرا مین تقنینی و معاهدا ت بین المللی با قا نو ن اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در با ر ه مسا یل نا شی ا ز قا نو ن اسا سی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهـور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لړلو په با ب
نظر څرګند کړي.

۲ـ جمهور رئيس ته دقانون
جوړولو د چارو د پرمختيا په
مقصد د تدبيرونو د نيولو
په برخه کی چی
اساسي قانون حکم کوی
مشخص پيشنهادونه وړاندی
کړی .

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:

داساسي قانون شورا له
رئيس ، مرستيال ، منشي او
اتو غړيو څخه جوړه ده چی
دجمهور رئيس له خوا ټاکل
کيږی .

يوسلو شپږويشتمه ماده :

داساسي قانون شوراجمهور
رئيس ته مسووله او دراپور
په ورکولو مکلفه ده.

يوسلو اووه ويشتمه ماده :

د اساسي قانون د شورا
تشکيل او دفعاليت څرنګوالی
دقانون په واسطه تنظيميږی .

يوولسم فصل

اداره

يوسلو اته ويشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ريت
اداره دمرکزی ا و سيمه ييزی

مطابقت آنها با قا نون اسا
سی ابراز نظر نمايد .

۲ـ پيشنهادات مشخص
رادر زمينه اجرای تدابير به
منظور انكشاف امور قا
نو نگذاری که قانون اساسی
حکم می کند به رئيس جمهور
ارائه نمايد.

ماده يك صد و بيست و پنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی
متشكل از رئيس ، معا و ن،
منشی و هشت عضو می با شد
که توسط رئيس جمهور تعيين
می شو ند.

ماده يك صدو بيست و ششم:

شورای قانون اساسی در
مقابل رئيس جمهور مسوول
ومکلف به ارائه گزارش ميباشد

ماده يك صدو بيست و هفتم:

تشکيل وطرز فعا ليت شورای
قا نون اساسی توسط قانون
تنظيم ميگردد.

فصل يازدهم

اداره

ماده يك صدو بيست و هشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان
بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

ادارې دواحدونو په اساس دقانون له مخې تنظیمیږي.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښارونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنوموړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخې دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږي .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توګه انتخابوی .

دولایت دشورا او دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه کی دډولت دپر مختیایی هدفونو په تامین کی ونډه اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره با لترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبه والی او پر مختیا په با ب
سلا ورکوی .
دولایت دشورا اودو لسوالی
دشورا غړیو ته مناسب حــق
الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو
داداری په‌مقصد د ښاروالیواو
ناحیو مجلسونه دقانون سره
سم جوړ یږی .
دښاروالیو او ناحیودمجلسونو
غړیوته مناسب حق الحضو ر
ورکول کیږی .
دکابل ښار او د هغه‌ناحیی
لویی جرگی او ملی شوراتــه
داستازو دانتخاب په ارتباطبه
ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو
معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی
اداری پوری مربو طی چاری ،
دکار کوونکو ددندو ثبات او
مصوونیت او ور پور ی نوری
مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی
تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت
بهرنی سیاست د ملی گټــو

اداره در باره بهبود وانکشاف
امور مر بو ط مشوره مید هد.
برا ی اعضا ی شو را ی
ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌
الحضور مناسب‌پر دا ختــه
میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها
ونواحی ، مجالس شاروالیهـا
ونواحی طبق قانون تشکیـل
میگر دد.
برای اعضای مجالس شار‌
وا لیها ونوا حی حق الحضور
مناسب پ ردا خته میشود .
شهر کابل ونواحی آ ن
به ارتباط انتخاب نماینده‌گان
برای لویه جرگه و شو رای
ملی ، بالتر تیب معا دل ولایت
وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی
ومحلی و مصو نیت و ثبـات
وظیفوی و سایرمسایل مربوط
به‌کار کنان طبق قانون تنظیم
میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری
افغانستان بر مبنای تامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی
حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د
ټینګښت ، د نړیوالی سو لی
او امنیت او دسوله ییز ګـــډ
ژوند د ساتلو ، د حقـوقـو
د بـرابـری او دبین المللـی
همکاری دهر اړخیزی پرمختیا
پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت
د ملګرو ملتـونـو د ساز ما ن
دمنشور، د بشر د حقوقـــو
د نړیوالی اعـلامیی او دبین ـ
المللی حقوقو د نورومنل شویو
اصولو او موازینو درناوی او
رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت
دناپییلتوب سیاست د دولـت
د بهرنی سیاست د مهم اصل
پـــه تو ګه تعقیبـوی او د
ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه
بنسټ ایښودونکی په تو ګـــه
د هغه هدفونو ته د رسیدلو
په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت
دټولو هیوادونو ، پـــه تیـره
بیا دګاونډیو او اسلامـــــی
هیوادونو سره د هغودسیاسی،
ټـولنیـز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و
حاکمیت ملی، تما میت ارضی
کشور ، حفظ صلح وامنیـت
جهانی ،همزیستی مسا لمـت
آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف
همه جانبه همکاری بین‌المللی
استوار است .

ماده یک صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور
سازمان ملل متحد ، اعلا میه
جهانی حقوق بشر وسایـــر
اصول وموازین قبول شد ه
حقوق بین الملل را احترام و
رعایت می کند .

ماده یک‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان
سیاست عدم انسلاک را بـه
حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی
دولت تعقیب کرده وبه مثابه
یکی از بنیان گذاران جنبش
عدم انسلاک در جهت نیـــل
به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یک صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ
هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ
ت دوستانه باهمه کشور ها
بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کې له نيولو سره ، دحقوقو د برابرۍ ، خپلواکۍ، ملي حاکميت او ز مکنۍ بشپړتيا ته د متقابل درناوی، د يو بل په کورنيو چارو کې د لاس نه وهلو، زور ، ګواښ او يا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنې او تيري د ټولو ډولونو د غندلو او دبين المللي حقوقو د منل شويو اصولو او موازينو سره سم دبين المللي ژمنو د ربښتيانی ترسره کولو د اصولو پربنسټ د دوستانه اړيکو د راميڼځ ته کولو او ټينګښت غوښتونکی دی .

يوسلو شپږ ديرشمه ماده:

دافغانستا ن جمهوريت دسولې ، ملي خپلواکې ، دموکراسی ، ټولنيزې ترقی او دبر خليك په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزې ملاتړ کوي، داستعمار ، نوی استعمار ، صهيونيزم ، راسيزم،اپارتايد او فاشيزم پر ضد مبارزه کوي .

يوسلواووه ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت د پوره بې وسلې کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سياسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکميت ملی، تماميت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی يکديگر ، عدم توسل به‌زور ، تهديد و يا قوه، تقبيح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بين‌المللی مطابق اصول وموازين قبول شده حقوق بين الملل می باشد .

ماده يك صدو سی‌و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی، دمو کراسی، ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعيين‌سر نوشت شان، پشتيبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهيونيزم ، را سيزم،اپارتايد وفاشيزم مبارزه‌ميکند.

ماده يك صدو سی‌و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دنوره ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یك صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لویی جر ګی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد پهځایوبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دانعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرارپه حالتکی د اساسی قانون تعدیلجواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیا لانو، د ملی شورا د غړیو ، صد را عظم دصد راعظم د مر ستیا لانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، ساز مان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهلویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

دریں حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیلرارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهلو دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحکومت دغړيو ، قاضي —
القضات دستري محکمه دمر—
ستيالانو او غړيو، داساسي
قانون دشورا رئيس مرستيال
اومنشي لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستيا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کيږي.

يو سلو دری څلويښتمه ماده:

که چيری د جګړی ،دجګړی
د خطر ،بحران او يا ورتـــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چې داساسي قانون په واسطه
ټاکل شويدی ،دخپلواکی،ملي
حاکميت اوزمکنی بشپړتيااويا
دکورنی امنيت ساتل نا ممکن
شي، جمهوررئيس کولای شي
چیدملي شورا ددواړومجلسو—
نودرئيسانو صدراعظم،قاضي—
القضات او داساسي قانون د
شورا درئيس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړي .

که چيری داضطرار حا لت
له دريو مياشتو څخه زياتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد
لويي جرګی موافقه شرطده.

يوسلو څلورڅلويښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئيس دغــه واکونه
لري :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضایحکومت، قاضیالقضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده يك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیتملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیتدا—
خلی از مجاریی کهتو سطقانون
اساسی تعیینشده نا ممکـــن
گردد، رئیسجمهور میتواند،
در مشوره با رو سایمجلسین
شورایملی صدراعظمقاضی—
القضاتورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماهبیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگــه
شرط است.

ماده يكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .

۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قـانـــون د (۳۰ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥۰ مادو، د ٥۱ مادی د وروستنی فقـری، د ٥۳ او ٦۰ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چــــی دافغانستان جمهوریت هغــه لاسلیك‌کړی اویاورسره یوځای شــوی وی د افغانستـان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تــه رجحـــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مـــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی

۲ـ تفویض بر خــــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥۰ـفقره اخیرماده٥۱ماده ٥۳و٦۰) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څار ـ نوالی په مرستیا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو خیړل او دهغـــوی دمحاکمې طرز دځانګــــړی قانو ن له مخې تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت کې هغه اشخاص چې په خپله او یـــا همسر یې لـــه افغـــان مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعــــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه نه‌ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چې ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخـــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چې ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضـــات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌ه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسر ـ شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث معاون رئیس جمهور ، صد ـ راعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضـــی القضـــا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا ـ تیک تعیین شده نمی توانند.

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

بانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ کراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــــاد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـــادر گردیده بشر ط طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسی قـانون دحکمونو سره متنا قض نه‌وی .

یو سلوتهه خلویښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی جرگی دتصویب له نیټی څخه نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی تعدیل دلویی جر گی دتصویب له نیټی څخه نا فذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لوی هجرگه نافذوتوسط رئیس جمهور توشیح و اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی از تاریخ تصو یب لو یه جرگه نافذ وتوسط رئیس جمهـــور توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library